

Asia: VN/26120/2023-OM-100

Hallinnollisten seuraamusmaksujen määrääminen tietosuojalainsäädännön rikkomuksista julkissektorilla

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentit lakiehdotuksista:

Suomen Sukututkimusseura toteaa, että lakiluonnoksessa käsitellään varsin kattavasti vaikutuksia, myös riskejä ja kielteisiä vaikutuksia, joita hallinnollisten seuraamusmaksujen mahdollistamisesta saattaisi syntyä viranomaisten ja julkishallinnon elimien toimintaan.

Lakiluonnoksesta käy ilmi, ettei julkissektorin seuraamussakkoja olla toteuttamassa sen vuoksi, että viranomaisten ja julkisoikeudellisten yhteisöjen tietosuojarikkomukset olisivat huolestuttavasti lisääntyneet, tai että viranomaiset eivät olisi tähän asti noudattaneet tietosuojavaltuutetun määräyksiä. Sellaisista ei ole viitteitä. Tietosuojalain muutoksen tarkoituksena on yksityisen ja julkisen sektorin tietynasteinen yhdenvertaisuus. Lisäksi seuraamusmaksujen uhkalla pyrittäisiin ennalta ehkäisemään tietosuojalainsäädännön rikkomukset.

Suomen Sukututkimusseura arvioi, että tällainen pelote, organisaation yllä leijuva merkittävän sakon uhka, saattaisi saada viranomaiset, yhteisöt ja yksittäiset henkilötietojen käsittelijät tiukentamaan menettelyjä ja käytäntöjä ja tulkitsemaan tietosuojasäännöksiä varmuuden vuoksi entistäkin ahtaammin, ylivarovasti. Seura korostaa, ettei sukututkimusta tai muutakaan historiallista tutkimusta pidä enää entisestään vaikeuttaa uusin säädöksiin, tulkinnoin tai käytännöin.

EU:n yleinen tietosuoja-asetus antaa jäsenmaille mahdollisuuden rajata julkisen vallan käyttäjät seuraamusmaksujen ulkopuolelle, ja näin on tehty monissa jäsenmaissa, tähän asti myös Suomessa. Hallitus aikoo ohjelmansa mukaan varmistaa, ettei kansallinen tietosuojalainsäädäntö tai sen tulkinta ole EU:n asettamia vaatimuksia tiukempaa.

Suomen Sukututkimusseuran mielestä riskit ja kielteiset vaikutukset olisivat tutkimukselle vähäisimpiä, jos hallinnollisia seuraamusmaksuja ei edelleenkään voitaisi Suomessa määrätä viranomaisille ja julkishallinnon elimille.

Suomen Sukututkimusseura katsoo, että jos tietosuojalain muutos aiotaan kuitenkin toteuttaa, oleellisen tärkeää on, että lakiesitykseen sisältyy lakiluonnokseen otettu rajaus, 24a §:n 5 momentti, jonka perusteella seuraamusmaksua ei voida määrätä viranomaiselle, julkista valtaa käyttävälle yhteisölle, säätiölle tai yksityiselle henkilöllekään tietyissä henkilötietojen käsittelytilanteissa. Jotta tämä poikkeus hälventäisi henkilötietoja luovuttavien viranomaisten ja yhteisöjen tarvetta tiukentaa menettelyjään ja tulkintojaan sakonuhan takia, momentin perusteluissa tulisi kertoa lakiluonnosta konkreettisemmin, millaisia henkilötietojen käsittelytoimia ja mitä muita julkisen vallan käyttäjiä kuin viranomaisia rajaus koskisi.

Mahdolliseen hallituksen esitykseen tulisi myös kirjata, että seuraamusmaksujen ja 24a §:n rajauksen vaikutuksia tulisi seurata viranomaisten lisäksi myös muiden julkisen vallan käyttäjien toimintaan viiden vuoden ajalta.

2.1 Yleiset kommentit yksittäistä seuraamusmaksua koskevista vaikutuksista ja muista viranomaisvaikutuksista:

-

2.2 Tunnistattekko muita kuin esitysluonnoksessa käsiteltyjä tilanteita, joissa seuraamusmaksua ei olisi mahdollista kohdistaa rekisterinpitäjänä (tai henkilötietojen käsittelijänä) toimivan viranomaisen tai julkishallinnon elimen toimintamenoihin tai muutoin suoraan kyseiselle viranomaiselle tai julkishallinnon elimelle, ja mistä syystä se ei ole mahdollista?

-

2.3 Tunnistattekko oman budjetin, määrärahojen tai muun rahoituksen käyttämisen valossa muita huomioitavia näkökohtia, joita voi liittyä yksittäiseen viranomaiselle tai julkishallinnon elimelle määrättävään seuraamusmaksuun?

-

2.4 Täydennysehdotukset ja kommentit tietoyhteiskuntavaikutuksia koskeviin arvioihin:

-

2.5 Muut kommentit ehdotetun sääntelyn vaikutuksista:

-

3. Muut huomiot (tai lausuntonne) esitysluonnoksesta:

-

Kuusiluoma Pasi
Suomen Sukututkimusseura - Pasi Kuusiluoma